

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Міжнародна економічна діяльність країни посідає особливе місце в складній системі світогосподарських зв'язків. Вона відображає взаємну економічну залежність товаровиробників різних країн світу. Актуальність розвитку міжнародної економічної діяльності зростає.

Слід зазначити, що наразі в Україні сформувався досить несприятливий клімат для ефективної експортно-імпоротної діяльності, обумовлений військовими діями, економічною кризою, спричиненою пандемією COVID-19, несприятливими умовами інвестиційного клімату, недосконалістю податкової та законодавчої системи тощо.

Одними з основних причин виходу підприємств на міжнародний ринок є підвищення престижу, збільшення прибутку, розширення обсягів виробництва.

Займаючись міжнародною діяльністю підприємства відкривають багато перспектив:

- розширення ринку продажів та внаслідок цього збільшення прибутку;
- отримання доступу до дефіцитних ресурсів, які можуть бути в більшому обсязі та дешевшими ніж на національному ринку;
- підвищення іміджу фірми шляхом присвоєння їй статусу міжнародної;
- окупність вкладених коштів на освоєння нового виробництва через великі обсяги продажу, що характерні світовому ринку;
- зменшення залежності від вітчизняного ринку та подій, які можуть статися в середині цієї країни;
- можливість продажу товарів, що мають сезонність, закордон в період не сезону в даній країні.

Не дивлячись на велику кількість перспектив, все одно багато підприємств не ризикують займатися міжнародною діяльністю.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливим фактором розвитку міжнародних економічних відносин, яка сприяє посиленню міжнародної конкурентоспроможності підприємств у їх боротьбі на світових ринках.

Для розкриття сутності економічного потенціалу зовнішньоекономічної діяльності потрібно зосередити увагу на експортних та імпорتنих можливостях, а також на міжнародній співпраці підприємств України.

Показником економічного розвитку країни є перевага експорту товарів над імпортом, а інтенсивність цього розвитку залежить від співвідношення обсягів експорту та імпорту. Україна у 2021 році посідала 84 місце серед 148 країн за рівнем глобальної конкурентоспроможності, 162 місце серед 178 країн світу за рівнем економічної свободи і вважається країною з несвободною економікою, 89 місце серед 174 країн світу за рівнем інвестиційної привабливості, 83 місце серед 144 країн світу за рівнем людського розвитку, 47 місце серед 187 країн за рівнем глобалізації, 84 місце за рівнем слабкості серед 178 країн та належить до країн з рівнем стабільності нижче за середній - високий рівень ризиків [1].

Не зважаючи на значні економічні та політичні здобутки економіку України не можна вважати відкритою через значні ускладнення. Міжнародна економічна діяльність передбачає торгівлю будь-якої країни з іншими країнами, що складається з оплачуваного ввозу (імпорту) й оплачуваного вивозу (експорту) товарів і послуг.

Аналіз статистичних даних свідчить, що у 2021 році експорт товарів становив 49212 млн. дол. США або 98%, порівняно із 2020 роком, імпорт товарів у 2021 році становив 54091 млн. дол. або 89%, порівняно з 2020 роком. Негативне сальдо склало 4878 млн. дол. (у 2021

р. також негативне сальдо – 10745,6 млн. дол.).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,92 (у 2021 році – 0,84) [2]. Значною мірою скорочення, за підсумками 2022 року, було сформоване меншими надходженнями від експорту металів та виробів з них. Так, поставки товарів цієї групи скоротилися на 1,3 млрд. дол. США, що було на 11,7 % нижче від показника попереднього року. Також скоротився експорт паливно-енергетичних матеріалів (на 307 млн дол. США або на 35,6 %) і машин, устаткування та транспорту (на 98 млн дол. США або на 1,8 %) [1].

За підсумками 2022 року сформувалось негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами України, його обсяги зменшилися майже вдвічі порівняно з 2021 роком. Скорочення торгівлі з країнами ЄС відбулося на тлі збільшення торгівлі з іншими країнами, що за умови збереження позитивного сальдо у торгівлі з ними, сприяло покращенню платіжного балансу України. Найбільша питома вага в українському експорті у 2020 році належить продукції АПК та харчової промисловості – 44,8%, продукції металургійної галузі – 19,8%, менше – продукції машинобудування – 10,7%, мінеральним продуктам – 10,5% [1].

Темпи зниження експорту у 2022 році спостерігаються саме у галузях з високою часткою доданої вартості, в експорті переважає сировинна складова. А от, в імпорті переважає саме високотехнологічна продукція, яка свідчить про відсутність стратегії техніко-технологічного розвитку, що призводить до деіндустріалізації країни, а це є суттєвою загрозою для економіки України в цілому та для її міжнародної економічної діяльності.

Для покращення стану економічної діяльності України необхідно впроваджувати політику, орієнтовану на збільшення обсягів товарного експорту шляхом впровадження інноваційних розробок для підвищення якості вітчизняної продукції, яка повинна відповідати світовим нормам та стандартам, що є необхідним для створення достатнього рівня конкурентоспроможності вітчизняних товарів на світових ринках. А також метою повинно бути зменшення обсягів імпортової продукції на українському ринку, принаймні тої, яка має вітчизняні аналоги.

Отже, можна зробити висновок що, міжнародна економічна діяльність є потужним чинником розвитку економіки країни, вона має значний природний, ресурсний та кадровий потенціал, однак проведене дослідження виявило проблеми і негативні тенденції.

Список використаних джерел

1. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=7e82c6e6-e65b-44ae-8a9a-48b6851f6d47&tag=Infografika-import> (дата звернення: 17.05.2023)
2. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.05.2023)

УДК: 911.3

Коптева Т.С., доктор філософії (PhD), доцент
*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
(Харків, Україна)*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ В'ЇЗДНОГО ТУРИЗМУ

Криворізька ландшафтно-технічна система (КЛТС) – унікальна і неповторна система, яка безперервно видозмінюється внаслідок дії гірничодобувної промисловості. КЛТС сформувалась на території міста Кривого Рогу Дніпропетровської області. У результаті дії гірничопромислової промисловості на території КЛТС з кожним роком збільшується площа гірничопромислових ландшафтів, які істотно впливають на ландшафтну організацію системи. Як наслідок уздовж залягання покладів залізної руди Криворізької структури